

Консультація для батьків

Вередування в період адаптації

Вередлива дитина - джерело постійних конфліктів, неврозів і стресових ситуацій для дорослих. Вередування не на користь і самому малюкові: він стає нервовим, постійно збудженим, через що з ним уникають контактувати однолітки. До того ж таке явище, як вередливість не просто неприємне, а й небезпечне, бо може перерости в серйозне захворювання. Батькам і педагогам важливо знати, якими ж зовнішніми виявами характеризується вередливість, у чому причина її виникнення, як запобігти перетворенню її на рису характеру і як працювати з дитиною, щоб нівелювати це явище.

В українському педагогічному словнику вередливість тлумачиться як особлива поведінка дитини, що виявляється в недоцільних і нерозумних діях, необґрунтованому оперуванні вказівкам, порадам і вимогам дорослих, у прагненні наполягти на своєму.

Фізіологічні причини є об'єктивними. До них можна віднести:

- ✓ Адаптаційний період, різка зміна звичного стереотипу життя
- ✓ Негативні впливи на нервову систему дитини захворювань, перенесених матір'ю під час вагітності, зокрема інфекційних, а також приймання нею в цей період категорії ліків
- ✓ Ускладнені пологи, зокрема застосування щипців
- ✓ Захворювання, перенесені дитиною, лікування антибіотиками, застосування наркозу
- ✓ Незадовільне самопочуття (короткочасне і тривале)
- ✓ Перевтома, виснаження нервової системи та всього організму
- ✓ Спадкова нервозність
- ✓ Нетривалий фізіологічний дискомфорт

Випадки вередливості дітей частішають навесні, коли організмові малюка бракує вітамінів, в період адаптації до нового режиму, нових умов життя найчастіше, коли дитина починає відвідувати дитсадок, коли повертається в дитсадок після тривалих вихідних, це можна спостерігати в дітей і наприкінці тижня, навчальної чверті або навчального року.

ok

Здорові, енергійні діти часто вередують через брак рухової діяльності і без необхідності тривалий час займатися одноманітною нецікавою справою.

Причинами роздратування можуть також бути теплий або затісний одяг, значні перепади атмосферного тиску, наближення негоди, задушливе повітря в кімнаті тощо. Досвідчений педагог завжди може зрозуміти, чому дитина вередує, й усунути або принаймні пом'якшити дію об'єктивних чинників.

Примхливість, спричинена фізіологічним дискомфортом, - нормальне явище, яке можна спостерігати в усіх дітей без винятку і яке не становить загрози, якщо дорослі вчасно на нього реагують. Проте, якщо дозволити йому укорінитися, перетворитися на звичний стереотип поведінки, боротися з цим буде надзвичайно складно.

Причини вередливості, зумовленої неправильним вихованням:

- ✓ Копіювання поведінки іншої людини
- ✓ Неправильна спрямованість родинного виховання
- ✓ Тривале перебування дитини сам на сам з непосильними для неї проблемами
- ✓ Невміння розподілити час та організувати своє дозвілля
- ✓ Відсутність інших шляхів для самоствердження та самореалізації
- ✓ Прагнення привернути до себе увагу
- ✓ Спроба розважитися

Найлегше усунути вередливість, що виникла як наслідок копіювання поведінки іншої особи. Це відбувається, коли в дитини не сформовано критичне ставлення до власних і чужих дій, а натомість дуже розвинена схильність запозичувати, привласнювати елементи поведінки інших людей, які їх чимось приваблюють. У цьому разі досить провести з малюком роз'яснювальну роботу.

Невміння дитини розподілити свій час призводить до того, що вона постійно щось не встигає зробити, а отже, нервує і вередує, набридає дорослим своїми примхами, отже малюк, не здатний організувати своє дозвілля. Структурування навчального часу та організація дозвілля - серйозна проблема у виховній практиці.

Нерідко трапляється, що дитина не може знайти продуктивного способу самоствердження в сім'ї чи дитячому колективі. Тоді вона намагається ствердитися, вередуючи серед близьких та однолітків. Іноді ж досить порадити малюкові прийнятний для нього спосіб ствердження власного "я", спрямувати його на конструктивну діяльність, і проблема зникає автоматично.

Отже, і в сім'ї, і в освітніх закладах на першому місці має стояти завдання - допомогти дитині знайти себе.

Вередування дитини може бути способом привернути до себе увагу дорослих членів сім'ї, якщо особисті турботи поглинають увесь їхній час. Батькам варто частіше замислюватися над розподілом свого часу. До цієї ж категорії примх належить капризування через ревності дитини до брата чи сестри, яким дорослі, на її думку, приділяють більше уваги. У цьому разі батьки повинні подумати про усунення конкуренції за право на увагу.

Причини тут можуть бути різні, тому єдиного рецепта розв'язання подібної проблеми не існує. Дитина може бачити у вередуванні спосіб розважитися, якщо їй набридає одноманітність життя. При цьому малюка не обходить, які наслідки - позитивні чи негативні - спричиняють його дії.

Якщо урізноманітнити щоденну діяльність дитини, звичка вередувати зникне автоматично.

Прорахунки у родинному вихованні різноманітні. Деякі турботливі батьки намагаються виконати будь-яку дитячу забаганку. Дитина сприймає це як належне, і тому, коли її волю раптом виконують не відразу або несподівано у чомусь відмовляють, вона виявляє бурхливий протест (крик, сльози тощо). Якщо внаслідок таких дій малий отримує бажане, стереотип поведінки закріплюється, і здоровий та веселий малюк поступово стає нервовим та дратівливим. Такій дитині дуже важко адаптуватися до колективу й вимог освітнього закладу, особливо шкільного. Кожний малюк повинен знати не лише права, а й обов'язки, а отже, має звикати до періодичних вмотивованих відмов на деякі свої прохання. Дитині треба показати, що плачем, криком та істерикою вона нічого не досягне.

На формування хибного стилю виховання в сім'ї можуть вплинути хронічні захворювання дитини. Співчуваючи малюкові, дорослі часто прагнуть оберігати його від усього складного чи небезпечного. Намагаючись компенсувати фізичні страждання, відсутність товариства однолітків, хвору чи хворобливу дитину оточують надмірною турботою, виконуючи кожне її бажання. Поступово дитина починає сприймати свій стан як привілей, а іноді навіть вдається до симуляції, щоб його не втратити. Важливо, щоб батьки і педагоги вміли поєднувати розумну турботу з вимогливістю і створювали умови для творчої, конструктивної діяльності дитини.

Під оболонкою вередування іноді може ховатися розгубленість дитини перед непосильною роботою чи надмірними вимогами. Прагнення різних учителів гімназій і ліцеїв навчати дітей, спираючись на "зону найближчого розвитку" (за Л.С. Виготським), як і бажання батьків виховати дітей вундеркіндами, повинно бути в розумних межах. Небезпечно позбавляти малят радощів дитинства, бо все це позначатиметься на їхньому здоров'ї.

ok

В даному разі причина вередливості - перевтома.

Вередливість може зумовлюватися перенесеним стресом, який є наслідком виснаження нервової системи. Тут важливо знайти способи зменшити нервові напруження і розумове навантаження: збільшити час перебування дитини на свіжому повітрі, збагатити її раціон вітамінами, надати у разі потреби своєчасну психологічну допомогу.

Нервозність, успадкована від батьків - небезпека подвійна, оскільки в таких сім'ях дорослі, зазвичай, не здатні створити умови для правильного виховання дитини, що тільки поглиблює її хворобливі нахили. Нервові діти надзвичайно вразливі: їх легко образити, роздратувати, їх характеризують підвищена тривожність і страхи, вони втрачають самоконтроль через найменші дрібниці.

У здорової дитини капризування може бути пов'язане з неусвідомленою потребою усунути фізіологічний дискомфорт. Так, малі діти, часто не усвідомлюючи, що вони просто голодні, виявляють надмірну дратливість. Тож досить нагодувати дитину - і вона заспокоїться. Аналогічною буде реакція, якщо малюка не поклали вчасно спати або розбудили, коли він ще не виспався. Отже, складаючи режим дня дитини, слід подбати про достатню тривалість нічного сну, а для дошкільнят і ослаблених дітей бажано передбачити ще й денний сон.

З народної мудрості відомо: після надмірного сміху бувають великі сльози. Це стосується і дитячої поведінки. Інтенсивні рухливі ігри, тривалі вияви позитивних емоцій, перегляд " гостросюжетних " мультфільмів, завелика кількість яскравих малюнків на виставці тощо, забирають у малюка багато енергії. А це призводить до нервового виснаження й зумовлює різкий перехід від радості до сліз, вередування. Найкращий спосіб уникнути такої ситуації - покласти дитину спати.

ok